

זבחים דף כו

עניין: הידור מצוה לאחר קיום המצוה

בזריקה ובאתרוג

בית הלוי ח"ב סי' מז

מעכבין הרי יתנאה בלא קיום המצוה ובשלמא קודם שסילק ידיו דהוי הכל מעשה אחת שפיר מחויב לחתוך גם אותם שאין מעכבין כדי שיצא מעשה המצוה מההדרת אבל אחר שפיר דכבר אין כאן שום מצוה מדאורייתא א"כ במה יתנאה אח"כ והידור מצוה בלא מצוה לא שמענו ומאי מדמה להו להדדי, וזה כמה נסתפקתי במי שנטל לולב כשר ביו"ט של סוכות ואח"כ נזדמן לו לולב יותר נאה אם יש עליו חיוב ליקח הנאה ד"ל דאע"ג דבתחילה אם היו לפניו שניהם ביחד ה"י מחויב לטול הנאה אבל עתה שכבר נטל ויצא בו דאין עליו חיוב של המצוה א"כ במה יתנאה זה בלא מצוה, ומש"ה מפרש הרמב"ם לדחיות [ב] וברעת הטור דס"ל דבחול צריך לחזור אע"ג דע"כ הוי התחלה אחריתא דזהו הטעם לפי המסקנא דאינו חוזר בשבת, הנראה דס"ל דמצות מילה נמשכת על האדם כל ימי חייו וכמו בציצית למ"ד כלי קופסא חייבין בציצית דמשעה שמטיל בו הציצית מקיים המצוה כל זמן שמונח הבגד בקופסא כמו כן במילה ס"ל להטור דמלבד דמעשה עצמה של המילה דהיינו חתיכת ערלה דהוי מצוה עוד זאת נמשכת היא לעולם דס"ל דהמצוה הוי על ישראל שיהיו נימולים וכמו שכתוב והי

נספח ב' לחידושי הגר"ח על הש"ס (מישור)

רשם עליו האחריות של חמשה עשר ר"כ, למחר בבוקר החג היו לפני הגאון האתרוג שלי שלא הי' מהודר כ"כ, ואתרוג שני מהודר ויפה מאוד, ושאל אותי הגאון כשאברך עתה על נטילת לולב, איזה אתרוג אקח תחלה בידי, איני זוכר מה שהשבתי לו, אך הוא לקח תחילה אתרוג היפה והמהודר שהוא ספק מורכב ספק אינו מורכב, ואח"כ לקח את האתרוג שאינו מהודר אך בודאי אינו מורכב, ואמר הלא מצות אתרוג איננה דומה למצות תפילין שמצותה כל היום, שמצות האתרוג הוא רק לקיחה פעם אחת, ואם אקח בידי את האתרוג שהוא בודאי כשר הלא אקיים תיכף המצוה ואח"כ כשאקח את המהודר הלא יהיה זה הידור בלי קיום מצוה, כי המצוה כבר קיימתי, אבל כשאני לוקח תחילה הספק מורכב שמה הוא כשר וא"כ קיימתי מצות אתרוג בהדור גמור, אולם מאחר ושמה הוא מורכב לכך אני לוקח אח"כ את האתרוג שהוא בודאי כשר ואקיים אז מצות אתרוג.

חידושי הגר"ח חנוכה פ"ד הל"א

ולפי"ז נראה דזהו גם טעמא דהרמב"ם הכא לענין נר חנוכה דס"ל דהכל הדלקה אחת, דכיון דכל הנר מילתא דנר לכל אחד ואחד הוא ענין של הידור מצוה, ע"כ לא שייך כלל לומר שתהא הדלקה מיוחדת לכל או"א דא"כ נמצא דההדלקה השני' היא רק משום הידור בלבד והיא נפרדת מעיקר מעשה המצוה, וזה א"א לדעת הרמב"ם וכמו בציצית שאין מעכבין דל"ש בהן לדעת הרמב"ם דין הידור מצוה אם רק פירש וסילק ידיו מעיקר מעשה המילה ה"נ בנ"ח דכוותה וכו' והנה יעו"ש בשו"ע יו"ד סי' רס"ד ס"ה בדברי הרמ"א שם שפסק דבחול בכל גווני צריך לחזור על ציצית שאין מעכבין אף אם כבר פירש וסילק ידיו מהמילה, והיינו כדעת רש"י והטור דכל הנר חילוקא בין פירש ובין לא פירש הוא רק לענין אם ניתנה שבת לידחות ע"י, אבל לענין עיקר המצוה אין חילוק וגם בפירש איכא הידור מצוה על הציצית, וע"כ שפיר מפרש בדברי הגמ' דנר לכא"א דפירשוהו הוא דכ"א בפ"ע מדליק, דגם באופן זה הוי בכלל הידור מצוה לדידה.

תשובות והנהגות ח"ד סי' קס וישמח יונה לרבי משה

יונה הרטמן סי' יט

ובביאור הנך חלק של הידור, יל"פ לפי מה שישד מו"ר הגאון רבי חיים יצחק קפלן שליט"א דהידור מצוה אינו רק דין בחפצא דמצוה, אלא הוא דין בגברא, ולמד כן מסוגיא דיומא ע' ע"א כל אחד ואחד מביא ספר תורה מביתו וקורא בו כדי להראות חזונו לרבים, וכי רש"י להראות נטיו של ספר תורה ותפארת בעליה שטרח להתנאות במצוה שנאמר זה א-לי ואנוהו התנאה לפניו במצות לולב נאה ספר תורה נאה בקלף נאה בדיו נאה בלבלר אומן וכו', כב.

והם ב' החלקים של הידור מצוה, האחד בחפצא של המצוה, והוא מצטרף לגוף המצוה. ועוד הידור מצוה בגברא להראות תפארת בעליה. ומשום האי הידור נהגו לעשות מלבד האגד במינו, עוד אגד בגמוניות של זהב.

AHARON BEN YAAKOV SHALOM • LE

ובנידון דידן באתרוג נראה לחלק בזה, דאם האתרוג הראשון שנטל אינו מהודר כלל, אף שכשר, אזי כשימצא מהודר יטלנו שהידור אינו דין רק בחפצא אלא גם בגברא שחסר לו מצות אתרוג מהודר כמצותה, ולכן אמרין שיוכל לקיים בזה עכשיו מצות לולב ואתרוג בהידור. אבל הגר"ח מיירי שהאינו מורכב הוא גם כן מהודר, רק המורכב יפה יותר, בזה דעתו שאין ענין לטול לאחר שיצא בדיעבד מצות לולב להידור, אבל אם אינו מהודר כלל, ומצא אחר שמהודר, אפשר דגם להגר"ח נוטל אח"כ לקיים מצות הידור שהמצוה נמשכת ואנשי ירושלים נהגו לקיים המצוה בידם כל היום. (ועיין בחידושי הגר"ח)

הררי קדם ח"א סי' קכד

ונראה דיש שני דיני ולאנו, א. דין ולאנו להוסיף צני המלוה בכל כוחו, [ועיין צ"ק (ט, ז) שיעור דין תוספת הנו], אבל גם בלא תוספת הנו אין החפץ מופקע מעיקר שם נוי, דאף שחקר צו נוי מקוים זה מ"מ אכתי הוא נאה מדבר אחר, וזה הדין דהידור מלוה דטלית נאה שאינו מעכב דיעבד. ב. דין נוי מקוים צמלוה שלא תהיה כע"מ ומופקעת משם נוי לגמרי, אשר הוא תנאי צמלוה דמלוה שיהיה עליה שם נוי מ"מ, וכל שחיסר נוי זה הוי כמו צמל מוס ופסול למלוה, וככה"ג דין דואנוהו מעכב דיעבד, כיון שאין צמלוה נוי לגמרי, והוי צמל מוס למלוה.

חלקת יואב ח"א או"ח סי' לא

לכתיבה. מטעם דלפעניד דאחר שאדם ילא ידי חובתו צבכסר אף שלא הי' מן המיבחר מ"מ א"ל לתקן זה צעשותו עוד הפעם כיון שכבר ילא ומה יתקן. ומה דאמרין צב"ס מנחות ריש פרק ר' ישמעאל (ס"ד א') דאף צבצת חומרים לו הצא שמינה לכתיבה ושחוט היינו כיון שעדיין לא זרק את הדם ולא נעשה עדיין המלוה. ואף דצנח"מ פ"ה דעצות יוכב"ס כחז לביפוך עיי"ש. דאם אפשר לחזור ינחזות מחוייב לחזור ולהצות. אבל לעניד צמ"כ (*). ואין זה דומה למש"כ הריטב"א ר"פ שני שפיר (יומא ס"ב) דברי רב מ' שפירש סבצ"א ע"ש דהסם עדיין לא ילא ידי מלוה אבל צנח"מ ידי מלוהו ל"ש תיקון כלל ואף במקום דשיך תיקון ג"כ אינו מחוייב בדבר שבו רק לכתיבה כמצוה צב"ש ר"פ הכתלה (מנחות נ"ה

(*) שוב ראיתי שזה הוא ש"ס ערוך בזבחים (כ"ו ב') דקאמי' דאי שלא במקומו מקומו דמי א"צ שוב שיחזור הכשר לקבל ולזרוק הרי להדיא דלא כהלח"מ כי בל תוסיף ודאי ל"ש הכא דהו"ל כמו שנותן באותו קרן שכתבו התוס' ברי"ה כ"ה ע"ב מתן דליכא בזה משום בל תוסיף וע"כ כמו שכתבתי. ושוב מצאתי כן בתשו'

EMAIL

PODCAST

TORAHANYTIME

ALLDAF

DAFYOMI PORTAL

KOLHASHTON